

да утвърди, че се въоръжилъ за покровителствованиято на християнитѣ, а тѣзи дума казалъ въ минутата, въ която обширната конституция прогласявала равенство между всичкитѣ народи въ държавата. ¹⁾

 Четвърто. Отварянieto на войната станало безъ предварително, споредъ чл. 8-й отъ парижския договоръ, въззвание къмъ посредничеството на Европа, тъй щото, Руссия, безъ да остави на силитѣ врѣме и средства за да довършатъ мирната задача, явила, че изпълнила своята длъжностъ. ²⁾

Този манифестъ се прочиташе по градоветѣ, проповѣдваше се и по селата, нѣ българина съ отвращение слушаше за него, особно нещастното население въ Южна България, което бѣ опитало и послѣднитѣ звѣрства на башибозуцитѣ, черкезитѣ и което денонощно молеше Бога за по-скорото пристигание на русситѣ. ³⁾

Въ предговора на тая книга е казано, пакъ повтаряме да кажемъ и вѣчно ще се дриказва, че българския народъ не е ималъ надѣжда за своето освобождение на никоя друга държава, освѣнъ на Руссия и, при първото извѣстие за прочитанието императорския манифестъ по войната, българетѣ изъ Болградъ стпавили до императора слѣдующия адресъ: ⁴⁾ „Развяската на великата славянска драма, която лежи на мо-

¹⁾ Руссия, която се рѣши да даде съ хиляди жѣртви за освобождението на християнското население отъ петъ-вѣковното му робство, била негова неприятелка! а пакъ за равенството между турчина и християнина нѣма нужда и да се говори, защото, то е обѣщано още презъ 1856 год.

²⁾ Цѣлото *вѣрно изложение* на Турция, явно се вижда че нищо вѣрно не съдържа: особно пакъ тѣзи точка, въ която съ изложени нѣща всякому извѣстни.

³⁾ Извѣстно е, че имаше и такива, като Доростоло-Червенский Григория, който е казвалъ: „Ако дойдѣтъ русситѣ, ний ще бждемъ вѣчни роби . . .“ (вж. ч. I стр. 527 на кн. „Княжество България“) както и други нѣкои изядници *чорбаджии*, които бѣхъ и съдружници съ турскитѣ власти и които гледахъ само богатство да трупатъ, спокойни да бждатъ и да се гоятъ като изобразенния въ ч. II на стр. 182.

⁴⁾ Българетѣ, като румънски подданници тогава, не искали да подадѣтъ адреса отъ своя страна, нѣ подали го въ името на Българското Благотворително Дружество, обаче, такова дружество, споредъ свѣденията, които сме събрали, въ Болградъ не е съществувало.